

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.E02-120

(Prot. Nr.54, 2.§)

2008. gada 1.decembrī

Par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr.154/08/05/9

Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu biedrības „Autortiesību un komunikēšanas konsultāciju aģentūra/ Latvijas autoru apvienība” darbībās

Konkurences padome 15.01.2008. saņēma Latvijas Tirgotāju asociācijas (turpmāk - LTA) vēstuli „Par iespējamo AKKA/LAA dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu”. Minētājā vēstulē norādīts, ka gan LTA, gan tās biedri atsevišķi vēlas vienoties ar biedrību „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas autoru apvienība” (turpmāk - AKKA/LAA) par izmaiņām autoratlīdzības tarifiem LTA biedriem.

LTA iesniegumā un papildus sniegtajā informācijā izteica šādus iebildumus attiecībā uz AKKA/LAA piemērotajiem autoratlīdzības tarifiem par muzikālo darbu publisko izpildījumu:

- AKKA/LAA tarifi noteikti vienpusīgi, bez ekonomiska pamatojuma,
- AKKA/LAA noteiktie tarifi (pēc LTA un tās biedru domām) ir nepamatoti augsti, un par vienu no argumentiem tarifu pārskatīšanai uzskatāms apstāklis, ka autortiesību tarifu apmērs Baltijas valstīs ir krasi atšķirīgs, t.i. Latvijā tas ir krietni augstāks nekā Lietuvā un Igaunijā,
- LTA par ekonomiski pamatotiem un taisnīgiem uzskata šādus tarifiem:
 - veikaliem un lielveikaliem – 0,188 LVL par 1m² gadā vai 0,007% no apgrozījuma,
 - ēdināšanas uzņēmumiem – 0,376 LVL par 1m² gadā vai 0,007% no apgrozījuma,
 - izklaides uzņēmumiem – 0,752 LVL par 1m² gadā vai 0,007% no apgrozījuma.

LTA lūdza izvērtēt, vai AKKA/LAA darbībās nav saskatāmas dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pazīmes.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome 13.02.2008. uz LTA iesnieguma pamata ierosināja lietu par Konkurences likuma 13.panta 4.punkta pārkāpumu AKKA/LAA darbībās.

Konkurences padome izvērtēja lietā Nr.154/08/05/9 esošos materiālus un pirms lēmuma pieņemšanas saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu uzaicināja (11.11.2008. vēstule Nr.3029, 13.11.2008. vēstule Nr.3043) lietā iesaistīto pušu pārstāvjus iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju. AKKA/LAA iesniedza savu viedokli un papildu informāciju 21.11.2008. (AKKA/LAA 20.11.2008. vēstule Nr.2/1-346), ko Konkurences padome analizēja un ņēma vērā, pieņemot lēmumu lietā.

AKKA/LAA ir biedrība, kas reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra biedrību un nodibinājumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 40008043690, juridiskā adrese – A.Čaka iela 97, Rīgā.

LTA ir biedrība, kas reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra biedrību un nodibinājumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 50008011841, juridiskā adrese – Bruņinieku ielā 12-9, Rīgā.

Izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Autortiesību normatīvais regulējums

Saskaņā ar Autortiesību likuma 7.panta otro daļu autortiesību subjekti autortiesības uz darbu īsteno paši vai ar savu pārstāvju starpniecību, arī ar autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpniecību.

Autortiesību likuma 40.panta otrā un trešā daļa nosaka, ka autortiesību subjekta atļauja darba izmantošanai tiek izsniegta gan licences līguma, gan licences veidā, ka darba izmantotājam pirms darba izmantošanas jānoslēdz licences līgums vai jāsaņem darba izmantošanas licence.

Saskaņā ar Autortiesību likumu:

- licences līgums ir līgums, ar kuru viena puse – autortiesību subjekts – dod atļauju otrai pusei – darba izmantotājam – izmantot darbu un nosaka darba izmantošanas veidu, vienojoties par izmantošanas noteikumiem, atlīdzības lielumu, tās izmaksāšanas kārtību un termiņu (41.panta pirmā daļa);

- licence ir atļauja izmantot attiecīgo darbu tādā veidā un ar tādiem noteikumiem, kādi norādīti licencē (42.panta pirmā daļa);

- vispārējo licenci izsniedz autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, un šī licence dod tiesības izmantot visu to autoru darbus, kurus pārstāv šī organizācija (42.panta ceturtā daļa).

Par mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu Autortiesību likuma izpratnē:

- autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju izveido autori, un tās darbības mērķis ir autoru tiesību kolektīvā pārvaldīšana. (63.panta trešā daļa);

- mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz šā panta piektajā daļā noteikto autortiesību vai blakustiesību objektu izmantošanu¹ vienlaikus var veikt tikai viena mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija (63.panta sestā daļa);

- mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija uz pilnvarojuma pamata var pārstāvēt citas organizācijas pārstāvēto tiesību subjektu intereses (63.panta septītā daļa).

Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pilda tai skaitā šādas funkcijas:

- vienojas ar darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem (..) par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, ar kādiem izdod licences (65.panta pirmās daļas 1.punkts);

- izsniedz darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem licences to tiesību īstenošanai, ar kuru pārvaldījumu nodarbojas attiecīgās organizācijas, un iekasē licencē paredzēto atlīdzību (65.panta pirmās daļas 2.punkts);

- sadala iekasēto atlīdzību un izmaksā to autortiesību un blakustiesību subjektiem (65.panta pirmās daļas 5.punkts).

2. Par AKKA/LAA

Saskaņā ar AKKA/LAA Statūtos (apstiprināti ar AKKA/LAA biedru 28.09.2006. kopsapulces protokolu Nr.4) noteikto AKKA/LAA ir biedrība, kas apvieno autorus nolūkā realizēt autoru tiesību kolektīvo pārvaldījumu saskaņā ar LR likumiem, normatīvajiem aktiem un starptautiskajām konvencijām un līgumiem, kuru dalībvalsts ir Latvija.

Statūtos noteikti AKKA/LAA darbības mērķi, t.sk.:

- Latvijas autortiesību subjektu tiesību kolektīvā pārvaldīšana Latvijas Republikā un ārvalstīs;

- ārvalstu autortiesību subjektu tiesību kolektīvā pārvaldīšana Latvijas Republikā.

AKKA/LAA, īstenojot Statūtos noteiktos mērķus:

- izstrādā un apstiprina atlīdzības autoriem minimālās normas (tarifus), iekasēšanas, sadales un izmaksas noteikumus;

- izsniedz autoru darbu izmantotājiem licences par to tiesību izmantošanu, kuru pārvaldījumu veic AKKA/LAA;

- iekasē licencēs paredzēto un atlīdzības autoriem minimālajām normām (tarifiem) atbilstošu autoratlīdzību;

- sadala iekasēto autoratlīdzību un izmaksā to autortiesību subjektiem (..), u.c.

¹ Autortiesību likuma 63.panta piektajā daļā noteikts: "Autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības tikai kolektīvi tiek administrētas attiecībā uz:

1) publisku izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās;

2) nomu, īri un publisku patapināšanu (izņemot datorprogrammas, datu bāzes un mākslas darbus);

3) retranslēšanu pa kabeļiem (izņemot raidorganizāciju tiesības, neatkarīgi no tā, vai tās ir pašas raidorganizācijas tiesības, vai tās raidorganizācijai devuši autortiesību vai blakustiesību subjekti);

4) reproducēšanu personiskai lietošanai;

5) reprogrāfisku reproducēšanu personiskai lietošanai;

6) vizuālās mākslas oriģināldarbu tālākpārdošanu;

7) komerciālos nolūkos publicētu fonogrammu izmantošanu."

Saskaņā ar AKKA/LAA Statūtos noteikto par tās biedru var būt autors – fiziska persona, kura savas autora mantiskās tiesības noteiktos darba izmantojuma veidos nevar pilnībā realizēt un administrēt individuāli (..), kā arī juridiska persona – izdevniecība, kura ir autoru mantisko tiesību pārņēmēja (..). Par biedru nevar būt persona, kas ir biedrs citā autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijā, kura veic kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz tādiem pašiem autortiesību objektu izmantošanas veidiem kā AKKA/LAA.

AKKA/LAA pārvaldes institūcijas ir biedru sapulce un biedrības padome. Biedru sapulce ir AKKA/LAA augstākā lēmēj institūcija. Padome veic vairākus uzdevumus, t.sk. izstrādā un apstiprina atlīdzības autoriem minimālās normas (tarifus) un to iekasēšanas, sadales un izmaksas noteikumus.

3. Par LTA

Saskaņā ar LTA Statūtos noteikto (apstiprināti biedrības pilnsapulcē 12.10.2005.), LTA mērķis ir nostiprināt un attīstīt tirdzniecību, uzlabot un pilnveidot uzņēmējdarbības vidi un pārstāvēt tirgotāju intereses dažādās valstīs un pašvaldību institūcijās, kā arī sabiedriskās organizācijās Latvijā un ārvalstīs.

4. Par konkrēto tirgu

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 4.punktu par konkrēto tirgu ir uzskatāms konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Konkrētās preces tirgus (Konkurences likuma 1.panta 5.punkts) ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus (Konkurences likuma 1.panta 3.punkts) ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no pārējām ģeogrāfiskām teritorijām.

Saskaņā ar iepriekš minēto, par konkrētās preces tirgu uzskatāms licenču par tiesībām izmantot autoru, kuri ir AKKA/LAA vai citu valstu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju, kuru tiesības Latvijā pārstāv AKKA/LAA, muzikālos darbus publiskā izpildījumā, ja tas notiek izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās izsniegšanas tirgus (turpmāk – Licences līgumu izsniegšanas tirgus). Par konkrēto ģeogrāfisko tirgu uzskatāma Latvijas Republikas ģeogrāfiskā teritorija.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka par konkrēto tirgu, kurā darbojas AKKA/LAA, šīs izpētes lietas ietvaros uzskatāms Licenču par tiesībām izmantot autoru muzikālos darbus mehāniskā ierakstā publiskā izpildījumā veikalos, frizētavās u.c. (turpmāk – veikalos) izsniegšanas tirgus (turpmāk – Licences izsniegšanas tirgus) Latvijas Republikas teritorijā.

5. Par AKKA/LAA dominējošo stāvokli

Konkurences likuma 1.panta 1.punktā noteikts, ka par dominējošo stāvokli uzskatāms “tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks

(saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem un patērētājiem”.

Autortiesību likuma 63.panta piektajā daļā uzskaitīti gadījumi, kad autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības tiek administrētas tikai kolektīvi, tajā skaitā attiecībā uz publisku izpildījumu, ja tas notiek dažādās izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos un citās tamlīdzīgās vietās (63.panta piektās daļas 1.punkts). Turklāt, saskaņā ar Autortiesību likuma 63.panta sesto daļu mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu attiecībā uz 63.panta piektajā daļā uzskaitītajiem gadījumiem (tajā skaitā attiecībā uz publisku izpildījumu, ja tas notiek veikalos) Latvijā vienlaikus var veikt tikai viena mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija. Tādējādi konstatējams, ka AKKA/LAA ir dominējošā stāvoklī Licenču izsniegšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā.

6. Licences līgumu veidi un nosacījumi

18.04.2008. vēstulē Nr.2/1-139 AKKA/LAA norādīja, ka, licencējot autoru muzikālo darbu izmantojumu publiskajā izpildījumā, tiek izmantoti pieci dažādi standartizēti licences līgumu veidi, kā arī slēgti licences līgumi, kuru nosacījumi ir atšķirīgi no standarta licences līgumiem. Standartizētie licences līgumu veidi ir:

- fiksētas maksas licences līgums (attiecas uz restorāniem, kafejnīcām, bāriem u.c. bez ieejas maksas, veikaliem, kuros netiek tirgotas audio kasetes un kompaktdiski, frizētavām u.c., mūzikas ierakstu veikaliem, viesnīcām, hoteliem u.c., izstādēm, tirgiem (ar vai bez ieejas maksas), darba vietām (iestādēm, birojiem u.c.));

- universālās procentuālās likmes licences līgums (attiecas uz restorāniem, kafejnīcām u.c. (ar ieejas maksu), koncertiem ar ieejas maksu, deju vakariem un diskotēkām ar ieejas maksu, vienreizējiem kultūras, sporta u.c. izklaides pasākumiem bez ieejas maksas);

- procentuālās maksas licences līgums Pilsētas kultūras namiem;
- procentuālās likmes licences līgums Pagastu tautas namiem;
- licences līgums bibliotēkām.

AKKA/LAA norādīja, ka iepriekš minētie standartizētie licences līgumu veidi sastāda vairāk nekā 50% no visiem noslēgtajiem licences līgumiem par muzikālo darbu publisko izpildījumu un vairāk nekā 90% no visiem noslēgtajiem licences līgumiem par muzikālo darbu publisko izpildījumu veikalos, kafejnīcās, bāros u.c. Licences līgumi, kuri pēc teksta atšķiras no standartlīgumiem, tiek slēgti dažādu iemeslu dēļ, izplatītākie no tiem ir:

- licences saņēmējs iepriekš nav izpildījis saistības, un tiek prasīta priekšapmaksa;

- izmantojuma veids ir tik specifisks, ka tas jāatspoguļo licences līgumā, un izmantojuma specifikas dēļ nav iespējams pielietot standarta licences līguma tekstu;

- licences saņēmējs vēlas līgumā iekļaut kādus specifiskus nosacījumus.

Visos licences līgumos mainīgās daļas ir arī AKKA/LAA noteiktās autoratlīdzības likmes, kuras tiek piemērotas atbilstoši AKKA/LAA Padomes

apstiprinātajai un spēkā esošajai redakcijai. Licences līgumos mainīgs ir arī līgumsoda apmērs, apmaksas termiņi, informācijas iesniegšanas termiņi, licences termiņi un līguma darbības termiņi.

7. AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības tarifi veikaliem

7.1. Saskaņā ar AKKA/LAA 27.10.2008. vēstulē Nr.2/1-324 sniegto informāciju AKKA/LAA:

- 17.12.1997. Valdes sēdē tika apstiprinātas autoratlīdzības normas (tarifi) par muzikālo darbu izmantojumu veikalos – LVL 0,40 par m² gadā;

- 08.11.2000. un 07.12.2000. Valdes sēdē tika apstiprinātas autoratlīdzības minimālās normas par muzikālo darbu izmantojumu publiskā izpildījumā (kas tādā pašā redakcijā ir spēkā arī šobrīd²), ņemot vērā maksātāju iedalījumu grupās (t.i., ģeogrāfiskās atrašanās vietas kritēriju skalu), nosakot šādu gada licences cenu:

LVL 1,10 par 1m² Rīgā, Centra rajonā;

LVL 1,00 par 1m² Rīgā;

LVL 0,90 par 1m² rajonu centros, lielākajās pilsētās;

LVL 0,65 par 1m² pilsētās (pārējās);

LVL 0,40 par 1m² pagastos u.c. apdzīvotās vietās.

1.tabula

AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības minimālās normas (tarifi) par muzikālu darbu izmantojumu publiskajā izpildījumā un to salīdzinājums

Ģeogrāfiskās atrašanās vietas kritēriju skala	Piemērotais tarifs par 1m ² (LVL)	Tarifa pieaugums (%), salīdzinot ar zemāko noteikto tarifu	Tarifa lielums (reizēs), salīdzinot ar zemāko noteikto tarifu
Rīga, Centra rajons	1,10	+175%	2,75
Rīga	1,00	+150%	2,5
Rajonu centri, lielākās pilsētas	0,90	+125%	2,25
Pilsētas (pārējās)	0,65	+62,5%	1,625
Pagasti u.c. apdzīvotas vietas	0,40		1,0

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome konstatēja, ka kopš 2001.gada autoratlīdzības tarifu maksātāju ģeogrāfiskā atrašanās vieta ir kritērijs noteikta apmēra autoratlīdzības tarifa piemērošanai. Pirms šī ģeogrāfiskā dalījuma ieviešanas veikaliem piemērots vienots autoratlīdzības tarifs (visā Latvijas teritorijā) LVL 0,40 par 1m² gadā.

Tādējādi Konkurences padome secina, ka 2001.gadā, līdz ar ģeogrāfiskās atrašanās vietas kritēriju skalas ieviešanu tarifcēšanā, tie tika palielināti, salīdzinot ar iepriekš spēkā esošo tarifu (LVL 0,40 par 1m² gadā), no 62,5% līdz 175% (atkarībā no veikala ģeogrāfiskās atrašanās vietas). Tādējādi, autoratlīdzības tarifs

² Kopš 08.11.2000. un 07.12.2000. AKKA/LAA Valdes sēdē tika apstiprinātas autoratlīdzības minimālās normas par muzikālo darbu izmantojumu publiskā izpildījumā, tajās vairākkārt izdarīti grozījumi, mainot atsevišķu autoratlīdzību minimālās normas un tos pārjaunojot, pēdējā šobrīd spēkā esošā tarifu versija stājās spēkā 22.02.2008.

LVL 0,40 par 1m² gadā no 2001.gada tiek piemērots tikai veikaliem, kas atrodas pagastos un citās apdzīvotās vietās.

7.2. AKKA/LAA mūzikas publiskā izpildījuma tarifi strukturēti saskaņā ar Starptautiskās Autoru un komponistu sabiedrību konfederācijas (turpmāk – CISAC) rekomendēto vertikālo hierarhiju dažādiem mūzikas izmantojuma veidiem.
(*).

Saskaņā ar iepriekš minēto, Konkurences padome konstatē, ka veikalos publiskais izpildījums nav uzskatāms par tādu, kura esamība vai neesamība ietekmētu šo uzņēmumu darbību. Turklāt, šādu viedokli paudusi arī AKKA/LAA, tostarp, - 04.01.2001. vēstulē Nr.2/1-12, atbildot uz LTA 19.12.2000. vēstuli Nr.sg-121903, norādot: “mūzikas skanējumam tirdzniecības vietās un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos nav nekāda sakara ar šo uzņēmumu tiešo uzņēmējdarbību”.

8. Kritēriji tarifu diferencēšanai pēc ģeogrāfiskā principa

Saskaņā ar AKKA/LAA sniegto informāciju veikala ģeogrāfiskā atrašanās vieta Latvijas teritorijā ir uzskatāma par kritēriju autoratlīdzības tarifa lieluma noteikšanai.

8.1. AKKA/LAA 12.06.2008. vēstulē Nr.2/1-190 paskaidro, ka ģeogrāfisko atrašanās vietu kā kritēriju Latvijā izmanto kraso reģionālo atšķirību dēļ. AKKA/LAA uzskata, ka Latvijas apstākļos šāds kritērijs ir pamatots, jo atsevišķos reģionos pastāv būtiska jebkuru uzņēmumu sniegto pakalpojumu vidējo cenu atšķirība. Sākotnēji, izstrādājot minimālās autoratlīdzības normas un nosakot ģeogrāfiskos kritērijus, pie kuriem tiek piesaistīti autoratlīdzības tarifi, AKKA/LAA vadījās no informācijas, kas saņemta no muzikālo darbu lietotāju grupām. Aptaujas rezultātā tika iegūta informācija par:

- telpu nomas maksu dažādos Latvijas reģionos;
- sniegto pakalpojumu vidējām cenām.

Šādas izpētes rezultātā tika noteikta ģeogrāfiskās atrašanās vietas kritēriju skala, kuras ietvaros dažādos Latvijas reģionos esošiem darbu izmantotājiem tiek piemērotas dažādas autoratlīdzības likmes. Norādītā kritēriju skala tiek izmantota, nosakot autoratlīdzības tarifus restorānos, kafejnīcās, bāros u.c. (bez ieejas maksas), veikalos, frizētavās, modes salonos u.c.

8.2. Atbildot uz lūgumu sniegt skaidrojumu kopējam tarifu ranžējumam, kas piemērots, izstrādājot autoratlīdzības minimālās normas veikaliem, un pamatot tarifu ranžējuma atšķirības no veikala ģeogrāfiskās atrašanās viedokļa, AKKA/LAA paskaidroja, ka regulāru pētījumu ietvaros AKKA/LAA veic darbu izmantotāju aptaujas, koncertu un izklaides pasākumu biļešu cenu politikas analīzi, izklaides pasākumu biļešu ieņēmumu analīzi, autoru darbu izmantojuma rakstura analīzi. AKKA/LAA paskaidroja (08.09.2008. vēstule Nr.2/1-249), ka regulāri veic:

- kontrolpirkumus, salīdzinot viena produkta – kafijas tasītes – cenu dažādās ģeogrāfiskās teritorijās izvietotos ēdināšanas uzņēmumos;
- tāpat salīdzinātas dažādu pakalpojumu cenas reģionos.

AKKA/LAA uzskata, ka iegūtie dati netieši atspoguļo reģionālo dzīves līmeni un cenas attiecīgajos reģionos. Tāpat AKKA/LAA uzskata, ka provinces veikali un Rīgas veikali atrodas nevienlīdzīgā situācijā potenciālās auditorijas – pircēju, klientu, apmeklētāju skaita ziņā. Tādējādi, par kritēriju tarifu diferenciacijai atkarībā no ģeogrāfiskās atrašanās vietas AKKA/LAA ir izvēlējusies:

- potenciālās publikas daudzumu;
- salīdzinošo pakalpojumu cenu atšķirīgos reģionos.

AKKA/LAA paskaidroja, ka zonālās autoratlīdzības normas nodrošina autoru darbu pieejamību arī attālinātos Latvijas reģionos ar mazu iedzīvotāju blīvumu un zemu maksātspēju. Tādējādi AKKA/LAA uzskata, ka pašreizējā tarifu politika, piemērojot ģeogrāfisko kritēriju, ir vērsta uz identisku maksājuma lielumu, ja tas ir noteikts procentos no komersanta ieņēmumiem un ranžējumu, kas atkarīgs no attiecīgās ģeogrāfiskās vietas, ja tarifs noteikts fiksēts. Tarifu ranžējuma izstrādē tiek ņemti vērā jau iepriekš minētie AKKA/LAA pētījumi par izklaides pasākumu cenām Latvijas teritorijā. AKKA/LAA uzskata, ka tarifu ranžējumā ir ievēroti taisnīguma un proporcionalitātes principi, ņemot vērā:

- salīdzinošās izmaksas dažādos Latvijas reģionos;
- salīdzinošās cenas, kuras par vienu un to pašu precī/pakalpojumu komersanti iekasē dažādos Latvijas reģionos.

Saskaņā ar iepriekš minēto Konkurences padome konstatē, ka AKKA/LAA par pamata argumentu ģeogrāfiskā kritērija piemērošanai tarifu ranžēšanā uzskata preču, pakalpojumu un izmaksu atšķirības, izklaides pasākumu cenu atšķirības dažādās Latvijas ģeogrāfiskās teritorijās. Konkurences padome šādus argumentus neuzskata par pamatotiem. Konkurences padome, uzraugot Konkurences likuma normu ievērošanu, pastāvīgi veic dažādas tirgus izpētes, kā arī ierosināto lietu ietvaros pēta konkrētus tirgus dažādās tautsaimniecības jomās, un pastāvīgi analizē iegūto informāciju, un Konkurences padomei nav pamata secināt, ka preču cenām Latvijas teritorijā pastāvētu būtiskas atšķirības, turklāt Rīgā bieži tās ir pat zemākas nekā pārējā Latvijas teritorijā.

9. Lietuvas un Igaunijas mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījuma organizāciju sniegtā informācija

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija no Lietuvas un Igaunijas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām par autoratlīdzības tarifu noteikšanas mehānismu, piemērošanas kritērijiem, kā arī cita informācija, t.sk. par autoratlīdzības tarifu apmēru.

9.1. Lietuvas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija LATGA-A 20.06.2008. vēstulē Nr.SO75A norādīja - kā kritērijs autoratlīdzības tarifu noteikšanai netiek izmantots veikala, kafejnīcas u.c. apgrozījums, bet gan attiecīgā uzņēmuma platība.

9.2. Igaunijas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija EAU 30.06.2008. vēstulē norādīja, ka tarifi, kuri noteikti ēdināšanas, tirdzniecības u.tml.

uzņēmumiem, tiek pārskatīti reizi 5 gados. Tarifi, ko maksā tirgotāji, ir apspriesti ar Igaunijas tirgotāju asociāciju. EAU kā kritēriju autoratlīdzības tarifu piemērošanai neizmanto uzņēmuma apgrozījumu, bet izmanto šādus kritērijus:

- vietu skaits restorānā, kafejnīcā;
- „dzīvās” mūzikas ilgums dienā;
- mehāniskā ieraksta mūzikas ilgums dienā;
- pakalpojumu vai tirdzniecības uzņēmuma tirdzniecības zāles platība.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome konstatē:

1) kā autoratlīdzības tarifu kritērijs nevienā no valstīm Baltijas valstīm netiek izmantots tirdzniecības uzņēmuma apgrozījums, bet gan tirdzniecības zāles platība, vietu skaits ēdināšanas uzņēmumā, istabu skaits viesnīcā u.c.;

2) Lietuvas un Igaunijas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas autoratlīdzības tarifu izklaides vietām diferenciacijai neizmanto ģeogrāfisko kritēriju.

10. Par Latvijā, Lietuvā un Igaunijā noteiktajiem autoratlīdzības tarifiem

Lietas izpētes laikā tika apkopota un analizēta informācija par autoratlīdzības tarifiem, kādus Latvijas, Lietuvas, Igaunijas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas kā fiksētu maksu piemēro tādām vietām kā:

- restorāni, kafejnīcas, bāri u.c. izklaides vietām;
 - veikali, frizētavas, modes saloni u.c. (šīs lietas ietvaros saukti arī par veikaliem);
- jo tieši šajās jomās darbojas LTA apvienotās komercsabiedrības, kuras pārstāv LTA, vēršoties pie AKKA/LAA un izsakot vēlmi vienoties par autoratlīdzības tarifiem par muzikālo darbu publisko izpildījumu (LTA 31.03.2008. vēstule Nr.sg-033101, AKKA/LAA 19.05.2008. vēstule Nr.2/1-169). Lietas izpētes laikā netika analizēta un salīdzināta informācija par autoratlīdzības tarifiem, kas noteikti kā procenti no ieņēmumiem dažādās izklaides vietās, jo LTA iesniegums nesaturēja sūdzības par tiem.

Konkurences padome apkopoja un analizēja Latvijā, Lietuvā un Igaunijā noteiktos autoratlīdzības tarifus iepriekš minētajām tirdzniecības vietām (2.tabula). Lai salīdzinātu Latvijas, Lietuvas un Igaunijas mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju noteiktos autoratlīdzības tarifus, visi tarifi pārrēķināti latos pēc kursa 1EEK – LVL 0,0449 un 1LTL– LVL 0,204.

2.tabula

Autoratlīdzības tarifi veikalos Latvijā, Lietuvā, Igaunijā

Tirdzniecības zāles platība m ²	Tarifs(EEK) Igaunijā mēnesī	Maksa (LVL) Igaunijā gadā	Tarifs (LTL) Lietuvā Gadā	Maksa (LVL) Lietuvā gadā	Maksa (LVL) Latvijā gadā
1-30	32,-	17,24			līdz 12* līdz 33**
31-50	55,-	29,63			12,4-20* 34,1-55**
51-100	85	45,80			20,4-40*

					56,1-110**
101-150	95	51,19 (0,51-0,34 par 1 m ²)			40,4-60* 111,1-165**
Līdz 120 m ²			Minimālā atl. 240,-	48,96	
151-200	105	56,57			
201-400	125	67,35			
410-600	170	91,60			
601-800	210	113,15			
801-1000	250	134,70			
121-1000			2,- par 1 m ²	0,41 par 1 m ² 49,37-408,-	48,4-400* 133,1-1100**
1001-1200	280	150,86 (0,15-0,13 par 1m)		0,3876 par 1 m ² 390,39- 468,0	
1201-1400	320	172,42		468,39- 546,0	480,4-560* 1321,1- 1540**
1401-1600	350	188,58			
1601-1800	400	215,52			
1801-2000	450	242,46			
2001-2500	530	285,56			
2501-3000	610	328,67			
3001-3500	690	371,77 (0,12-0,106 par 1m)		1163- 1356,6	1200,4-1400* 3301-3850**
3501-4000	770	414,88			
4001-4500	850	457,98			
4501-5000	930	501,08		1744,59- 1938,-	
5001-6000	1050	565,74			
6001-7000	1170	630,40			
7001-etc.					
Katri 1000 m ²	120	64,66			
1 001-10 000			1,9 par 1 m ²	0,39 par 1 m ²	
10 001-50 000			1,8 par 1 m ²	0,37 par 1 m ²	
50 001-100 000			1,7 par 1 m ²	0,35 par 1 m ²	
Vairāk kā 100 001			1,6 par 1 m ²	0,33 par 1 m ²	

* maksa gadā par licences līgumu Latvijas pagastā u.c. apdzīvotā vietā veikalam atbilstoši tirdzniecības zāles platībai

** maksa gadā par licences līgumu Rīgā, Centra rajonā veikalam atbilstoši tirdzniecības zāles platībai

Saskaņā ar 1. un 2.tabulā apkopoto informāciju Konkurences padome konstatē un secina:

1) Autoratlīdzības tarifi, ko AKKA/LAA noteikusi veikaliem ir visaugstākie starp trim Baltijas valstīm. Igaunijā šie tarifi noteikti, ranžējot pēc tirdzniecības zāles platības, turklāt, jo lielāka tirdzniecības zāles platība, jo vidējā maksa par vienu m² mazāka. Arī Lietuvā tarifu skala noteikta līdzīgi. Igaunijā un Lietuvā, piemērojot autoratlīdzības tarifu veikaliem, netiek izmantots ģeogrāfiskais kritērijs.

2) Gada maksa par muzikālo darbu publisko izpildījumu Latvijā ir vairākas reizes augstāka nekā Igaunijā un Lietuvā. Autoratlīdzības gada maksa par muzikālo darbu publisko izpildījumu tikai Latvijas pagastos esošajos tirdzniecības uzņēmumos ir samērojama ar Lietuvā noteikto autoratlīdzības gada maksu. Piemēram, veikalam, kura tirdzniecības platība ir 1000m², autoratlīdzības gada maksa ir šāda:

Igaunijā – LVL134,70;

Lietuvā – LVL 408;

Latvijā – LVL 400–1100 (atkarībā no veikala atrašanās ģeogrāfiskās vietas). Veikalam, kura tirdzniecības platība ir 120m², attiecīgi:

Igaunijā – LVL 51,19;

Lietuvā – LVL 48,96;

Latvijā – LVL 48 – 132 (atkarībā no veikala atrašanās ģeogrāfiskās vietas).

3) AKKA/LAA noteiktais autoratlīdzības tarifa apmērs Latvijas teritorijas ietvaros vien atšķiras 2,75 reizes, atkarībā no veikala atrašanās vietas (no LVL 0,40 par 1m² pagastā līdz LVL 1,1 par 1m² Rīgā, Centra rajonā).

11. AKKA/LAA skaidrojums par Latvijā, Lietuvā un Igaunijā noteikto autoratlīdzības tarifu atšķirībām (27.10.2008. vēstulē sniegtā informācija)

11.1. Konkurences padome 22.10.2008. (vēstule Nr.2855) lūdza AKKA/LAA sniegt:

- pamatojumu autoratlīdzības tarifu par muzikālo darbu publisko izpildījumu veikalos apmēru atšķirībām Lietuvā, Igaunijā un Latvijā;

- kritērijus un pamatojumu diferencētu autoratlīdzības tarifu piemērošanai veikaliem atkarībā no to ģeogrāfiskās atrašanās vietas.

AKKA/LAA 27.10.2008. atbildes vēstulē Nr.2/1-324 Konkurences padomei norāda, ka autoratlīdzības tarifa apmērs par autoru muzikālo darbu publisko izpildījumu nav vērtējams tikai salīdzinot to apmērus Latvijā, Lietuvā un Igaunijā. AKKA/LAA uzskata, ka autoratlīdzības salīdzinājumam un vērtējumam par pamatu var būt tikai visas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju ietvaros veikts salīdzinājums, pretējā gadījumā secinājumi tiek izdarīti, vērtējot tikai nelielu tirgus segmentu, kas nevar atspoguļot vidējo ES ietvaros noteikto autoratlīdzības apmēru par autoru darbu publisko izpildījumu. Šajā sakarā AKKA/LAA norāda arī uz Konkurences padomes pieņemto lēmumu lietā Nr.2454/06/05/19, kur norādīts, ka „AKKA/LAA veidojot autoratlīdzības tarifus, ir jāņem vērā vispāratzītie mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tarifu veidošanas kritēriji, jo LR tā pārstāv ne tikai Latvijas autorus, bet arī citu valstu autorus”.

Konkurences padome, izvērtējot AKKA/LAA 27.10.2008. vēstulē Nr.2/1-324 pausto viedokli, norāda uz sekojošo:

1) Vērtējot tāda veida cenas (tarifus), kas nebalstās uz izmaksu aprēķina principiem, bet uz nemateriālu ekonomisko vērtību, Konkurences padome uzskata, ka, ir pamatoti, veicot tarifu izvērtēšanu salīdzināt valstis, kur par analogisku "pakalpojumu" tiek piemērots tarifs, kas balstīts uz analogiskiem aprēķina kritērijiem (veikala platība). Turklāt, šīs valstis (Lietuva, Latvija, Igaunija) ir viena reģiona valstis, un ekonomiskās attīstības līmeņa ziņā ir savstarpēji salīdzināmas. Līdzīgu pieeju par pamatotu atzinusi arī Eiropas Kopienas tiesa 1989.gada 13.jūlija spriedumā apvienotajā lietā *Lucazeau v SACEM* – 110/88, 241/88 un 242/88, konstatējot, ka Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 86.pantu (tagad 82.pants) par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu var attiecināt uz mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas darbību, ja šāda organizācija attiecīgās dalībvalsts teritorijā ļaunprātīgi izmanto savu dominējošo stāvokli, piemērojot netaisnīgus noteikumus saviem sadarbības partneriem, proti: piemērojot ievērojami augstākus tarifus par līdzīgā situācijā citās dalībvalstīs piemērotajiem tarifiem, ja vien šis tarifu atšķirības nav pamatotas ar objektīviem un pamatotiem faktoriem. Turklāt šādā situācijā tieši dominējošā stāvoklī esošās kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, kuras darbības tiek vērtētas atbilstoši Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 82.pantam, pienākums ir pamatot tarifu atšķirību, balstoties uz objektīviem konkrētās dalībvalsts rādītājiem, salīdzinājumā ar situāciju citās dalībvalstīs (skat. sprieduma 21.-33.punktu).

Ņemot vērā minēto, kā arī AKKA/LAA pausto viedokli, Konkurences padome uzskata, ka AKKA/LAA nav spējusi sniegt objektīvu pamatojumu tam, kāpēc tarifi, kas piemēroti publiskajam izpildījumam Latvijas veikalos ir ievērojami augstāki par kaimiņvalstīs – Lietuvā un Igaunijā piemērotiem analogiskiem tarifiem, un kāpēc Latvijas ietvaros pastāv tik ievērojama atšķirība (2,75 reizes) tarifā, atkarībā no veikala atrašanās vietas (Rīgas centrā vai pagastā).

2) AKKA/LAA atsaucas uz Konkurences padomes pieņemto lēmumu lietā Nr.2454/06/05, kurā, cita starpā, teikts, ka *AKKA/LAA veidojot autoratlīdzības tarifus, ir jāņem vērā vispārātzītie mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tarifu veidošanas kritēriji, jo LR tā pārstāv ne tikai Latvijas autorus, bet arī citu valstu autorus*, uzskatot, ka tādējādi, Konkurences padomei arī šīs lietas ietvaros bija jāpēta visās ES dalībvalstīs piemērotie analogiskie tarifi. Konkurences padome lietas ietvaros ir konstatējusi, ka AKKA/LAA tarifu veidošanas pamata kritērijus ir izvēlējusies, vadoties no CISAC rekomendācijām, turklāt tie ir analogiski kaimiņvalstīs – Igaunijā un Lietuvā publiskajam izpildījumam piemēroto tarifu pamatā esošajiem kritērijiem – t.i. – par pamatu ņemot veikala platību, kurā mūzika tiek atskaņota. Lietā pastāv strīds par tarifa apmēra (naudas izteiksmē) pamatotību un par to, ka AKKA/LAA uzspiež sevis noteiktus tarifus, nevienojoties ar mūzikas lietotājiem, kā tas noteikts Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punktā, turklāt arī, ņemot vērā lietas izpētes gaitā analizēto informāciju, Konkurences padome secinājusi, ka AKKA/LAA nav pamatotu, skaidru un objektīvu kritēriju tarifu ranžēšanai atkarībā no veikala ģeogrāfiskās atrašanās vietas.

11.2. Kā norāda AKKA/LAA, atšķirības starp Latviju, Lietuvu un Igauniju saistāmas arī ar pamatojumu, kas sniegts AKKA/LAA piemērotajam tarifu ģeogrāfiskajam ranžējumam Latvijas ietvaros, t.i. - ka nevienā no Baltijas valstīm nav vērojama tik liela iedzīvotāju koncentrācija valsts galvaspilsētā kā Latvijā. Rīga pēc iedzīvotāju skaita ir gandrīz divreiz lielāka par Tallinu un uz pusi lielāka par Viļņu. Rīgā un tās apkaimē dzīvojošo skaits sasniedz vairāk nekā pusi Latvijas iedzīvotāju un gandrīz kopējo Igaunijas iedzīvotāju skaitu. Iedzīvotāju blīvums Rīgā un tās apkaimē pamatoti atspoguļo arī to ekonomisko guvumu, ko iegūst veikali no muzikālo darbu publiskā izpildījuma, jo veikaliem, kas atrodas Rīgā, ir iespēja piesaistīt lielāku potenciālo klientu loku. Faktiski AKKA/LAA ieskatā šajā gadījumā ģeogrāfiskais kritērijs (potenciālā auditorija un potenciālais ekonomiskais guvums atkarībā no apdzīvotās vietas iedzīvotāju daudzuma) izpaužas visas Baltijas ietvaros, jo Rīga ir lielākā pilsēta Baltijas valstīs.

Konkurences padome minēto vērtē kā pretrunīgu viedokli AKKA/LAA iepriekš norādītajam ka:

- „ģeogrāfiskais kritērijs tiek piemērots tādiem izmantojuma veidiem, kuros nav tiešas saistības starp publiskā izpildījuma vietu un ieņēmumiem (veikali, kafejnīcas u.c.)” (08.09.2008. vēstule Nr.2/1-249);

- izklaides vietas platības kā kritērija „pielietošanas pamatotība saistāma ar to, ka muzikālo darbu izmantojumam nav tiešas saistības ar uzņēmuma darbību un apgrozījumu. Šāda tipa uzņēmumu darbība netiek tieši ietekmēta, ja tajos netiek atskaņoti muzikālie darbi, tomēr arī šādu uzņēmumu klientu izvēli un rīcību ietekmē tas, vai attiecīgais uzņēmums atskaņo mūziku savās telpās”;

- „ģeogrāfiskā atrašanās vieta kā kritērijs Latvijā tiek izmantota kraso reģionālo atšķirību dēļ. (..) Latvijas apstākļos šāds kritērijs ir pamatots, jo atsevišķos reģionos pastāv būtiska jebkuru uzņēmumu sniegto pakalpojumu vidējo cenu atšķirība” (12.06.2008. Nr.2/1-190);

- „tarifu ranžējumā ir ievēroti taisnīguma un proporcionalitātes principi, ņemot vērā salīdzinošās izmaksas dažādos Latvijas reģionos, salīdzinošās cenas, kuras par vienu un to pašu preci/pakalpojumu komersanti iekasē dažādos Latvijas reģionos”.

Tādējādi, konstatējams, ka līdz 27.10.2008. vēstulei, AKKA/LAA kā pamata argumentu ģeogrāfiskā kritērija piemērošanai norāda preču, pakalpojumu un izmaksu atšķirības, izklaides pasākumu cenu atšķirības dažādās ģeogrāfiskās teritorijās. Savukārt, 27.10.2008. vēstulē AKKA/LAA norāda, ka iedzīvotāju blīvums Rīgā un tās apkārtnē pamatoti atspoguļo arī to ekonomisko guvumu, ko iegūst veikali no muzikālo darbu publiskā izpildījuma, jo veikaliem, kas atrodas Rīgā, ir iespēja piesaistīt lielāku potenciālo klientu loku. Konkurences padome uzskata, ka veikaliem, kas atrodas Rīgā, lai arī ir iespējams piesaistīt lielāku potenciālo klientu loku, tomēr šādi gūtais ekonomiskais labums nekādā veidā nav saistāms ar muzikālo darbu publisko izpildījumu šajos veikalos. Turklāt, arī AKKA/LAA iepriekš norādījusi, ka muzikālo darbu izmantojumam nav tiešas saistības ar uzņēmuma darbību un apgrozījumu. Tādējādi, Konkurences padome secina, ka AKKA/LAA nav noteikti konkrēti, pamatoti un skaidri kritēriji autoratlīdzības tarifu diferencēšanai pēc ģeogrāfiskā principa.

11.3. AKKA/LAA norāda, ka autoratlīdzības maksājums, kuru veikals maksā par muzikālo darbu publisku izpildījumu, atspoguļo muzikālo darbu vērtību (cenu) konkrētajā ģeogrāfiskajā vietā, nevis statistisku un nemainīgu maksājumu. 2005.gada laikā AKKA/LAA veica pētījumu, kura ietvaros tika veikta muzikālo darbu vērtības (cenas) izpēte dažādās Latvijas vietās, aptverot visu Latvijas teritoriju. Minētās izpētes laikā tika noskaidrotas cenas, kuras gala patērētājs maksā par izklaides pasākumiem, kuros muzikālo darbu publiskam izpildījumam ir būtiska nozīme (diskotēkas, koncerti u.c.). AKKA/LAA uzskata, ka būtiskas atšķirības šādu pasākumu biļešu cenās atkarībā no pasākuma norises ģeogrāfiskās vietas atspoguļo arī būtiskas atšķirības muzikālo darbu publiskā izpildījuma cenā tādās vietās, kur muzikālo darbu publiskais izpildījums nav primāra un neatņemama sniedzamo pakalpojumu daļa. AKKA/LAA ieskatā muzikālo darbu publiskā izpildījuma cena saglabā vienādu korelāciju atkarībā no ģeogrāfiskās vietas gan tādās pasākumos, kuros tai ir būtiska nozīme, gan tādās publiskā izpildījuma vietās, kurās mūzikai nav būtiskas nozīmes. AKKA/LAA uzskata, ka veiktā izpēte pamatoti atspoguļo muzikālo darbu cenu pasākumos, kur mūzikai ir būtiska nozīme, analogiska ģeogrāfiskā korelācija pastāv arī mūzikas vērtībai tās publiskajā izpildījumā kafējniecās, veikalos, tirdzniecības vietās u.c. publiskā izpildījuma vietās.

Saskaņā ar AKKA/LAA iepriekš sniegto informāciju (26.03.2008. vēstules pielikums Nr.14), koncertos ar ieejas maksu (netiek piemērots ģeogrāfiskais kritērijs) un deju vakaros un diskotēkās ar ieejas maksu, lai arī tiek piemērots ģeogrāfiskais kritērijs, autoratlīdzības maksājumi jāveic procentos no ieejas maksas bruto ieņēmumiem:

- deju vakaros un diskotēkās – 6% (izpildītājmākslinieku priekšnesumā) vai 8% (mehāniskā ieraksta izpildījumā) no ieejas maksas bruto ieņēmumiem;
- koncertos ar ieejas maksu – 5 – 6% no ieejas maksas bruto ieņēmumiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome konstatē, ka deju vakaros un diskotēkās (ar ieejas maksu) autoratlīdzības maksu nosaka atkarībā no ieejas maksas bruto ieņēmumiem (faktiski apgrozījuma), un ģeogrāfiskais kritērijs šajā gadījumā faktiski netiek piemērots. AKKA/LAA noteiktie autoratlīdzības maksājumi šajā gadījumā netiek saistīti ar muzikālo darbu publiskā izpildījuma cenu dažādās Latvijas ģeogrāfiskās vietās. Tādējādi, par nepamatotu uzskatāms AKKA/LAA arguments būtiskās atšķirības dažādu pasākumu biļešu cenās atkarībā no norises ģeogrāfiskās vietas attiecināt uz muzikālo darbu publiskā izpildījuma cenu tādās vietās, kur muzikālo darbu publiskais izpildījums nav primāra un neatņemama sniedzamo pakalpojumu daļa.

11.4. AKKA/LAA ar 27.10.2008. vēstuli iesniedza arī izpētes materiālus par muzikālo darbu izmantojumu publiskajā izpildījumā un attiecīgā pasākuma ekonomisko ekvivalentu – biļešu cenām:

- sarīkojumu (pašdarbības kolektīvu koncerti, deju vakari, diskotēkas, profesionālo kolektīvu koncerti) biļešu cenām dažādos kultūras namos, t.i. norādīti kultūras nami un to kopējais skaits, kuros biļešu cenas uz iepriekš minētajiem sarīkojumiem (par katru atsevišķi) bijušas: līdz LVL 1,00, no LVL 1,00 – 2,00, no LVL 2,00 – 3,00, no LVL 3,00 un vairāk,

- dažādu pasākumu (ar/bez ieejas maksas) skaitu aptaujātajos kultūras namos visā Latvijas teritorijā.

Izvērtējot minēto informāciju, Konkurences padome konstatēja, ka (*). Konkurences padome uzskata, ka minētā informācija liecina par to, ka Latvijas kultūras namos 2005.gadā visvairāk bijuši sarīkojumi, kuros biļetes cena noteikta līdz (*), kas nekādā veidā nenorāda uz būtiskām atšķirībām pasākumu biļešu cenās atkarībā no pasākuma norises ģeogrāfiskās vietas. Tādējādi, secināms, ka AKKA/LAA minētais arguments par to, ka šīs aptaujas laikā noskaidrotās cenas, kuras gala patērētājs maksā par izklaides pasākumiem (diskotēkas, koncerti u.c.) raksturo būtiskas atšķirības šādu pasākumu biļešu cenās atkarībā no pasākuma norises ģeogrāfiskās vietas, nav uzskatāms par pamatotu. Turklāt, AKKA/LAA nav savos argumentos ne reizi norādījusi uz tādiem objektīviem cenu ietekmējošiem apstākļiem, kā piemēram, ka ieejas maksa daļā klubu, diskotēku ir dārgāka, nevis tāpēc, ka mūzika kādu apsvērumu dēļ attiecīgajā ģeogrāfiskajā vietā maksā vairāk vai mazāk, bet tāpēc, ka attiecīgā izklaides vieta veikusi lielākas investīcijas apskaņošanā, apgaismojumā, deju grīdās, tehnikā utt., nekā tieši tādu pašu mūziku atskaņojoša cita izklaides vieta, kurā šādas investīcijas nav veiktas, un tādējādi piedāvātā pakalpojuma līmenis ir krietni zemāks. Konkurences padome uzskata, ka minētās aptaujas datus par sarīkojumu biļešu cenām kultūras namos nevar attiecināt un izmantot par pamatojumu veikaliem piemērojamiem autoratlīdzības tarifiem.

11.5. AKKA/LAA norāda, ka Polijā praktiski visa tarifu sistēma veikaliem ir balstīta uz apdzīvotās vietas iedzīvotāju skaitu, kas faktiski atbilst arī AKKA/LAA veidotajai tarifa uzbūvei. AKKA/LAA uzskata, ka ģeogrāfiskā ranžējuma piemērošana autoratlīdzības noteikšanā, iespējams, pastāv arī citās valstīs. AKKA/LAA norāda, ka Eiropas Komisija (turpmāk – EK) ir izvērtējusi dažādus diskotēku un deju vakaru tarifus ES valstu ietvaros, šāds pētījums noteikti aptvēra arī Spānijas mantisko tiesību organizācijas tarifus attiecībā uz deju vakariem, kuri satur ģeogrāfisko ranžējumu atkarībā no apdzīvotās vietas iedzīvotāju skaita. Ņemot vērā, ka Spānijas mantisko tiesību organizācijas tarifi palikuši nemainīgi (vismaz attiecībā uz tajos ietvertu ģeogrāfisko kritēriju), AKKA/LAA norāda, ka EK neuzskatīja, ka šāds tarifu ranžējums būtu konkurences tiesību normas pārkāpjošs. Tāpat AKKA/LAA norāda, ka Konkurences padome lietā Nr.2454/06/05/19 atzina par pamatotiem AKKA/LAA tarifus raidorganizācijām, un minētie tarifi tāpat paredz ģeogrāfisko ranžējumu atkarībā no raidorganizācijas teritoriālās aptveramības. Minētais kritērijs faktiski atbilst AKKA/LAA piemērotajam ģeogrāfiskajam kritērijam attiecībā uz veikaliem un kafejnīcām, jo autoratlīdzības apmēra noteikšanā raidorganizācijām tiek ņemts vērā attiecīgās raidorganizācijas aptveramības zonas iedzīvotāju skaits, savukārt veikalu un kafejnīcu tarifi ņem vērā potenciālo klientu plūsmu un potenciālo publiskā izpildījuma auditoriju attiecīgo komersantu telpās.

Konkurences padome norāda, ka tai pēc būtības nav iebildumu pret tarifu ranžēšanu atkarībā no ģeogrāfiskās atrašanās vietas, taču tarifu veidošanas sistēmai ir jābūt pamatotai, saprotamai un balstītai uz objektīviem kritērijiem. Turklāt šīs lietas ietvaros un konkrētajā kontekstā (t.i. ģeogrāfiskā dalījuma princips) nav

korekti vilkt paralēles ar Konkurences padomes lēmumu lietā Nr.2454/06/05/19, jo, atšķirībā no šīs lietas, raidorganizāciju, jo īpaši radio, saimnieciskā darbība ir tieši saistīta ar mūzikas darbu atskaņošanu. Līdzīgu viedokli pauž arī ģenerālvokāte Verica Trstenjaka (*Verica Trstenjak*) secinājumos, kas sniegti 2008.gada 11.septembrī Lietā Nr. C-52/07³, runājot par atsaukšanos televīzijas kanāliem piemēroto tarifu izvērtēšanas lietā uz citu tiesas lietu, kurā vērtēti diskotēkām piemērotie tarifi: „Šo lēmumu nedrīkst neierobežoti piemērot šajā lietā. Izvērtējot, vai pastāv dominējoša stāvokļa tirgū ļaunprātīga izmantošana, ir jāņem vērā katra atsevišķā gadījuma visi apstākļi. Pret neierobežotu Tiesas secinājuma lietā *Basset* attiecināšanu uz šo lietu norāda arī fakts, ka starp diskotēkas darbību un televīzijas kanāla darbību pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz ar autortiesībām aizsargātu muzikālo darbu izmantošanu. Diskotēkām ar autortiesībām aizsargātu muzikālo darbu izmantošana ir būtisks to darbības elements. Tādēļ var pieņemt, ka diskotēkas savā darbībā ir piesaistītas muzikālo darbu izmantošanai un regulāri savas darbības laikā intensīvi izmanto šos muzikālos darbus. Attiecībā uz televīzijas kanāliem situācija ir atšķirīga. Lai gan arī televīzijas kanāli savā darbībā izmanto muzikālos darbus, tomēr ar autortiesībām aizsargāto muzikālo darbu izmantošanas ilgums var variēt atkarībā no televīzijas kanāla, raidlaika un raidījuma.” No iepriekš minētā redzams, ka, lai arī, atšķirībā no veikaliem, kur mūzikas atskaņošanai vispār ir tikai „patīkama fona” nozīme, diskotēkas un televīzijas kanālu saimnieciskā darbība daudz tiešākā mērā saistīta ar mūzikas atskaņošanu, bet tik un tā, pēc ģenerālvokātes teiktā, katrā no minētajām jomām tomēr mūzikas atskaņošanas „nozīmīgums” ir atšķirīgs, un līdz ar to situācijas nevar tikt vērtētas kā analogiskas. Turklāt, Konkurences padomes norāda, ka attiecībā uz raidorganizācijām piemērotajiem tarifiem lietā Nr.2454/06/05/19 tika konstatēts, ka AKKA/LAA bija definējuši skaidrus un pamatotus ģeogrāfiskos kritērijus tarifu piemērošanai (atšķirībā no pašreiz vērtējamās lietas, kur šādu skaidru kritēriju nav).

12. Par vienošanos starp AKKA/LAA un LTA

Analizējot lietas materiālus, Konkurences padome konstatēja, ka gan LTA, gan tās biedri individuāli ilgstošā laika periodā ir vērsušies pie AKKA/LAA, ar vēlmi vienoties par tarifu apmēru, kā arī lūdzot sniegt skaidrojumu AKKA/LAA noteiktajiem autoratlīdzības tarifiem.

- LTA 19.12.2000. vēstulē Nr.sg-121903 lūdz AKKA/LAA sniegt skaidrojumu, kā noteikti radio un TV mūzikas publiskā atskaņojuma tarifi tirdzniecības un ēdināšanas uzņēmumos. AKKA/LAA (04.01.2001. vēstule Nr.2/1-12), atbildot uz iepriekš minēto LTA vēstuli norāda, ka:

1) radio un TV raidījumu publiskā izpildījuma tarifus nosaka un apstiprina AKKA/LAA autoru valde. Autortiesību likums un Bernes konvencija par literāro un mūzikas darbu izmantošanu nosaka, ka atlīdzības lielumu par savu darbu izmantošanu ir tiesīgi noteikt tikai paši autori, kā tas analogi notiek ar preču cenu noteikšanu tirdzniecības uzņēmumos, kur tā ir uzņēmēju prerogatīva;

³ Kanal 5 Ltd, TV4 AB pret Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (STIM), 52.punkts.

2) mūzikas skanējumam tirdzniecības vietās un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos nav nekāda sakara ar šo uzņēmumu tiešo uzņēmējdarbību. Šo uzņēmumu īpašnieku un vadītāju brīva izvēle ir, vai saņemt licenci mūzikas publiskajam izpildījumam un maksāt par to, vai atteikties no mūzikas izmantošanas un atlīdzību nemaksāt.

- AKKA/LAA 09.02.2007. vēstulē Nr.2/1P-138, atbildot uz SIA "Rimi Latvia" vēstulēm (21.12.2006., 13.12.2006., 15.01.2007.) norāda, ka:

1) kopš 2001.gada, kad tika noslēgti pirmie licences līgumi, AKKA/LAA un SIA „Rimi Latvia” ir vienojušās par vienotiem licenču nosacījumiem un autoratlīdzības apmēriem. Visus šos gadus autoratlīdzības apmērs palicis nemainīgs, neskatoties uz ikgadējo vispārējo cenu palielinājumu sakarā ar inflāciju. Autoratlīdzības tarifs, par kādu vienojāmies, abpusēji tika atzīts par ekonomiski pamatotu un taisnīgu;

2) SIA „Rimi Latvia” nav arī motivējusi savā piedāvājumā izteiktā autoratlīdzības samazinājuma pamatojumu. Nav saprotams, kādi apstākļi un kritēriji, paaugstinoties plaša patēriņa preču cenām un palielinoties darba algām, ir motivējuši samazināt autoriem maksājamās atlīdzības lielumu;

3) ja SIA „Rimi Latvia” vēlas uzsākt sarunas par licences nosacījumu maiņu, AKKA/LAA ir gatava to darīt, taču uzskatām, katas būtu darāms konstruktīvā gaisotnē, lai puses varētu viena otrai izteikt savus priekšlikumus licences līguma nosacījumu maiņai;

4) ja Jūs uzskatāt par nepieciešamu pārskatīt līgumos iekļauto autoratlīdzības apmēru, AKKA/LAA ir gatava arī šādām sarunām, taču lūdzam ņemt vērā, ka šādā gadījumā AKKA/LAA arī izvērtēs iespēju pārskatīt šobrīd noteiktos tarifus, indeksējot tos atbilstoši pēdējo piecu gadu laikā notikušajam vispārējam cenu pieaugumam.

- AKKA/LAA 07.05.2007. vēstulē Nr.2/1P-359 (adresēta SIA „Bravo”) uzaicina saņemt „licenci autoru darbu izmantošanai Jums piederošajos veikalos ar tādiem pašiem izmantošanas nosacījumiem kā iepriekšējos gados”.

- LTA 22.08.2007. vēstulē Nr.082201 (adresēta AKKA/LAA), vadoties no Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punkta, secina, ka AKKA/LAA ir pienākums vienoties ar izmantotāju apvienībām tādos gadījumos, kad runa ir par autoru darbu publisko izpildījumu, Ņemot vērā minēto, LTA visu savu biedru vārdā izsaka vēlmi vienoties ar AKKA/LAA par jautājumiem, kas skar autoru darbu publisku izpildījumu. Papildus iepriekš minētajam LTA 21.09.2007. vēstulē Nr.092101 norāda, ka LTA pārstāv uzņēmumus, kas nodarbojas ar tirdzniecību, ēdināšanu, pakalpojumiem un ražošanu. Attiecība uz AKKA/LAA pieprasīto LTA biedru sarakstu, LTA atbild, ka var tos pievienot vienošanās dokumentam, ja puses sarunu laikā lems par to nepieciešamību.

- 21.10.2008. tikšanās laikā starp AKKA/LAA un Izpilddirekcijas pārstāvjiem sastādītajā sarunu protokolā norādīta AKKA/LAA sniegtā informācija: „Tikšanās ar LTA bija 2008.gada vasarā. Mēs atkārtoti saņēmām LTA piedāvājumu apstiprināt tarifus no apgrozījuma, LTA pārstāvji teica, ka tarifi, ko piedāvā

AKKA/LAA, ir par dārgu. AKKA/LAA piedāvājums šajā situācijā – samazināt platību, kurā skan mūzika, tad arī mazāk jāmaksā.”

Saskaņā ar Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punktu un 3.punktu, mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija:

„1) vienojas ar darbu un blakustiesību izmantotājiem (63.panta piektās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā - *t.i. – par publisko izpildījumu, ja tas notiek izklaides vietās, kafejnīcās, veikalos, viesnīcās un citās tamlīdzīgās vietās, ar izmantotāju apvienībām*) par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, uz kādiem izdod licences; (..);

3) nosaka taisnīgu atlīdzību gadījumos, kad saskaņā ar šā likuma 63.panta piekto daļu organizācijai ir pienākums administrēt autortiesību un blakustiesību subjektu mantiskās tiesības uz likuma pamata, un iekasē noteikto atlīdzību.”

Ņemot vērā AKKA/LAA un LTA vai tās atsevišķu biedru savstarpējā sarakstē un 21.10.2008. sarunu protokolā norādītos faktus, Konkurences padome konstatēja, ka AKKA/LAA darbības neliecina par to, ka tā, atbilstoši nozares likumdošanā noteiktajam, būtu izrādījusi vēlēšanos vai veikusi darbības, lai vienotos ar veikaliem vai jebkurā gadījumā – to apvienību - LTA, kā to paredz Autortiesību likums, par atlīdzības lielumu. LTA vai tās atsevišķi biedri, uzskatot, ka AKKA/LAA noteiktie tarifi ir pārāk augsti, ir vērsušies pie AKKA/LAA ar mērķi vienoties par zemākiem tarifiem, bet AKKA/LAA šajā situācijā ne tikai nav izrādījusi vēlēšanos vienoties, bet gluži pretēji, piekrītot sarunām ar autoru darbu izmantotājiem, norādījusi, ka: mūzikas skanējumam tirdzniecības vietās un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos nav nekāda sakara ar šo uzņēmumu tiešo uzņēmējdarbību, un uzņēmumi var izvēlēties vai saņemt licenci mūzikas publiskajam izpildījumam un maksāt par to, vai atteikties no mūzikas izmantošanas un atlīdzību nemaksāt; ka pastāv iespēja samazināt platību, kurā skan mūzika, tad arī mazāk jāmaksā; kā arī – ja mūzikas potenciālais lietotājs vēlētos uzsākt sarunas par tarifu maiņu, pastāvētu „risks”, ka AKKA/LAA varētu pārskatīt esošos tarifus, "indeksējot tos atbilstoši pēdējo piecu gadu laikā notikušajam vispārējam cenu pieaugumam”. Tātad, vienīgās AKKA/LAA piedāvātās alternatīvas mūzikas lietotājam ir attiekties no mūzikas atskaņošanās vispār vai samazināt apskaņojamo platību (kas nozīmē, ka tiek maksāts AKKA/LAA vienpusēji noteiktais tarifs, tikai par mazāku platību, tādējādi „ietaupot”).

Konkrētajā lietā, kad tarifu pamatotību nav iespējams izvērtēt no ekonomiskā – „izmaksu pamatotības” viedokļa, jo īpaša uzmanība pievēršama tam, lai tarifi būtu balstīti uz objektīviem, saprotamiem un pamatotiem kritērijiem, kas var kalpot par atskaites punktu, lai puses tālāk varētu vienoties par konkrētu maksājamās atlīdzības lielumu. Turklāt, ja Autortiesību likums īpaši „uzsver” mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pienākumu vienoties ar darbu izmantotājiem (to apvienībām) par tarifa lielumu, tad AKKA/LAA kā dominējošā stāvoklī esošam tirgus dalībniekam jo īpaša vērība jāpievērš šīs Autortiesību likuma normas ievērošanai.

13. AKKA/LAA 20.11.2008. vēstulē Nr.2/1-346 minētie argumenti un to izvērtējums

Konkurences padome 21.11.2008. saņēma AKKA/LAA 20.11.2008. vēstuli Nr.2/1 – 346 „AKKA/LAA viedoklis par lietā Nr.154/08/05/9 esošajiem pierādījumiem”.

1) AKKA/LAA uzskata, ka Autortiesību likuma 65.pants paredz atšķirīgus mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pienākumus atkarībā no tā, vai mantiskās tiesības, kuras tiek administrētas, ir iespējams īstenot tikai kolektīvi vai to ir iespējams darīt arī individuālā kārtā. AKKA/LAA norāda, ka saskaņā ar Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punktu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas funkcijās ietilpst vienoties ar darbu izmantotājiem par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, ar kādiem izdod licences, savukārt šīs pašas panta daļas 3.punkts nosaka, ka mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija nosaka taisnīgu atlīdzību attiecībā uz tiem izmantojuma veidiem, kas minēti Autortiesību likuma 63.panta piektajā daļā.

AKKA/LAA uzskata, ka Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 3.punkts uzskatāms par speciālo tiesību normu attiecībā pret šī paša panta pirmās daļas 1.punktu. Tādējādi AKKA/LAA uzskata, ka nav pamata pārmetumam, ka AKKA/LAA ir atteikusies vienoties ar LTA par piemērojamā tarifa apmēru, jo šī tarifa noteikšana ietilpst AKKA/LAA kompetencē, un nav nekāda pamata atteikšanos vienoties par atlīdzības apmēru konkrētajā jomā (autoratlīdzības tarifs par publisko izpildījumu izklaides vietās) uzskatīt par Konkurences likuma pārkāpuma pazīmi, jo AKKA/LAA ar likumu ir tieši deleģētas tiesības attiecīgas atlīdzības apmēru noteikt vienpusēji.

Konkurences padome norāda, ka AKKA/LAA nav precīzi citējusi Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto, nenorādot citātā būtisku informāciju, kas ietverta Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punkta iekavās, t.i.: „Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pilda šādas funkcijas: 1) vienojas ar darbu un blakustiesību objektu izmantotājiem (63.panta piektās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā un attiecībā uz blakustiesībām - publiskošanas gadījumā ar izmantotāju apvienībām) par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, ar kādiem izdod licences; (...).

Konkurences padome uzskata, ka Autortiesību likuma 65.panta pirmajā daļā nepārprotami noteikts, ka viena no mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas funkcijām ir vienoties ar darbu izmantotājiem (63.panta piektās daļas 1.punktā noteiktajā gadījumā) par atlīdzības lielumu, maksāšanas kārtību un citiem noteikumiem, ar kādiem izdod licences, un īpaši izcelts, ka publiskā izpildījuma gadījumā tai jāvienojas ar darbu izmantotāju apvienību, piemēram, kā konkrētās lietas ietvaros – LTA. Pretēji AKKA/LAA paustajam viedoklim, tieši Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punkts ir vērtējams kā speciālā norma attiecībā pret šī paša panta pirmās daļas 3.punktu, uz ko norāda 65.panta pirmās daļas 1.punkta iekavās ietvertā norāde. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijai jānosaka taisnīga atlīdzība gadījumos, kad organizācijai ir pienākums administrēt autortiesību subjektu mantiskās tiesības uz likuma pamata.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka AKKA/LAA funkcijās ietilpst vienoties ar darbu izmantotāju apvienībām, tajā skaitā LTA. No lietas materiāliem konstatējams, ka AKKA/LAA nav izrādījusi vēlmi un centieni vienoties ar LTA par tarifa apmēru, turklāt, kā secināms no AKKA/LAA sniegtās Autortiesību likuma 65.panta pirmās daļas 1.punkta interpretācijas, AKKA/LAA, pretēji likumā noteiktajam, nemaz neuzskata, ka tai ir pienākums vienoties ar mūzikas lietotājiem par tarifa apmēru.

2) AKKA/LAA norāda, ka tās sniegtie skaidrojumi par ģeogrāfiskā kritērija piemērošanas pamatotību nav uzskatāmi par pretrunīgiem, kā norādīts Konkurences padomes 11.11.2008. vēstulē Nr.3029, bet gan par papildinošiem. AKKA/LAA norāda, ka argumenta par klientu plūsmas sasaisti ar maksājamās atlīdzības apmēru būtība pamatojas nevis tiešā veikala īpašnieka komerciālā labuma sasaistē ar autoratlīdzības pieaugumu, bet gan faktā, ka minētā klientu plūsma atspoguļo mazāku vai lielāku mūzikas publiskā izpildījuma auditoriju. AKKA/LAA piemērotais ģeogrāfiskais tarifu ranžējums netiek balstīts pieņēmumā, ka veikala ieņēmumi no lielākas klientu plūsmas ir lielāki, bet gan faktā, ka apdzīvotā vietā, kur ir liels iedzīvotāju blīvums, muzikālo darbu publiskais izpildījums veikalā sasniegs lielāku auditoriju nekā mazāk apdzīvotā vietā, sekojoši arī autoratlīdzībai jābūt lielākai.

Konkurences padome, analizējot iepriekš minēto un AKKA/LAA 27.10.2008. vēstulē norādīto, ka iedzīvotāju blīvums Rīgā un tās apkārtnē pamatoti atspoguļo arī to ekonomisko guvumu, ko iegūst veikali no muzikālo darbu publiskā izpildījuma, jo veikaliem, kas atrodas Rīgā, ir iespēja piesaistīt lielāku potenciālo klientu loku, secināja, ka veikaliem, kas atrodas Rīgā, ir iespēja piesaistīt lielāku potenciālo klientu loku, tomēr šis ekonomiskais guvums (kas gūts no lielākā klientu loka) nav uzskatāms par saistāmu ar muzikālo darbu publisko izpildījumu šajos veikalos (arī AKKA/LAA iepriekš norādījusi, ka muzikālo darbu izmantojumam nav tiešas saistības ar uzņēmuma darbību un apgrozījumu).

AKKA/LAA norādīto argumentu, ka autoratlīdzības pieaugums (piemēram, veikalos) ir saistāms ar mazāku vai lielāku mūzikas publiskā izpildījuma auditoriju, Konkurences padome neuzskata kā papildinošu argumentu AKKA/LAA iepriekš sniegtajiem skaidrojumiem par autoratlīdzības tarifu diferencēšanas principiem, bet gan kā jaunu, AKKA/LAA norādītu kritēriju autoratlīdzības tarifu diferencēšanai. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome uzskata, ka AKKA/LAA noteiktie kritēriji autoratlīdzības tarifu diferencēšanai pēc ģeogrāfiskā principa, uzskatāmi par pretrunīgiem, un nepamatotiem (t.sk. attiecībā uz krasi atšķirīgajām preču cenām Latvijas dažādos reģionos) nevis papildinošiem, un norāda uz to, ka AKKA/LAA tarifu ranžēšanai pēc ģeogrāfiskā principa nav vienotas, pamatotas un uz objektīviem kritērijiem balstītas sistēmas. Tādējādi Konkurences padome nepiekrīt AKKA/LAA norādītajam argumentam.

3) AKKA/LAA norāda, ka Konkurences padome nav vērtējusi AKKA/LAA argumentus par ģeogrāfiskā ranžējuma piemērošanu citās ES valstīs, aprobežojoties tikai ar fakta konstatāciju, ka šāds ranžējums nepastāv Lietuvā un Igaunijā.

Kā minēts jau iepriekš lēmuma tekstā, Konkurences padome neiebilst pret ģeogrāfiskā kritērija piemērošanu, nosakot autoratlīdzības tarifus. Konkurences padome iebilst pret tādu autoratlīdzības tarifu noteikšanu, kuru piemērošanai un diferencēšanai pēc ģeogrāfiskā principa mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija kā dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks, nav definējusi skaidrus, objektīvus pamatotus un nepārprotamus kritērijus ģeogrāfiskajam ranžējumam un tā „soļiem” (skatīt arī Lēmuma 11.5.punktu).

4) AKKA/LAA norāda, ka Konkurences padomes lēmumā lietā Nr.2454/06/05/19 par pamatotu tika atzīts ne tikai ranžējums vietējā/reģionālā/nacionālā apraide, bet arī tas, ka atsevišķs (lielāks) tarifs tiek piemērots Rīgas reģionālajām raidstacijām. AKKA/LAA tāpat norāda, ka ranžējums reģionālā/nacionālā pēc būtības tieši ņem vērā aptveramās zonas iedzīvotāju skaitu, kas tiek noliegts Konkurences padomes vēstulē Nr.3029. Pie šādiem apstākļiem AKKA/LAA uzskata, ka Konkurences padome, vērtējot AKKA/LAA tarifu ģeogrāfisko ranžējumu, nav ņēmusi vērā AKKA/LAA argumentus par šāda ranžējuma pamatotību (gan teorētiskais pamatojums – publiskā izpildījuma auditorija, gan salīdzinošais pamatojums – piemērošana citās valstīs un atzīšana par pamatotu citos Konkurences padomes lēmumos) un savos secinājumos nonāk pretrunā ar pašas iepriekš pieņemtajiem lēmumiem.

Konkurences padome paskaidro, ka attiecībā uz lietā Nr.2454/06/05/19 esošo informāciju un pieņemto lēmumu, AKKA/LAA bija skaidri un nepārprotami definējusi kritērijus, pēc kuriem raidorganizācijām tika piemēroti autoratlīdzības tarifi, un šie kritēriji bija: izmantoto darbu daudzums programmās, teritoriālā aptveramība, raidorganizācijas raidlaika ilgums diennaktī, raidorganizācijas ieņēmumi. Turklāt, kā norādīts iepriekš lēmuma tekstā, jāņem vērā būtisks apstāklis, kura dēļ abas lietas nav salīdzināmas, t.i. atšķirībā no veikaliem, raidorganizāciju, jo īpaši radio, saimnieciskā darbība ir tieši saistīta ar mūzikas atskaņošanu – nevis kā veikalu gadījumā, kur mūzika ir „fons, bez kura var arī iztikt”. Un attiecīgi – jo plašāka ir raidorganizācijas „aptveramības zona”, jo vairāk auditorijas tā var piesaistīt, jo vairāk ieņēmumu gūt no reklāmas. Tādēļ, Konkurences padome uzskata, ka ir nepamatoti un nekorekti salīdzināt šīs divas faktiski un juridiski pilnīgi atšķirīgās situācijas augstāk minētajā griezumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome nepiekrīt AKKA/LAA izteiktajam argumentam.

5) AKKA/LAA norāda, ka tās uzraudzību iepriekš ir veikusi un turpina veikt Kultūras ministrija, kura uzrauga ne tikai AKKA/LAA darbības tiesiskumu attiecībā pret autoriem, bet arī AKKA/LAA atlīdzības iekasēšanas noteikumu taisnīgumu. Pildot uzraudzības funkcijas, Kultūras ministrija pastāvīgi ir bijusi informēta par AKKA/LAA piemērotajiem tarifiem, licencēšanas nosacījumiem un citiem apstākļiem, kas attiecas uz AKKA/LAA darbību autortiesību administrēšanā muzikālo darbu publiskā izpildījuma jomā. AKKA/LAA nav saņēmusi no Kultūras ministrijas kā speciālās uzraugošās iestādes aizrādījumus par mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma īstenošanu muzikālo darbu publiskā izpildījuma jomā. Tādējādi AKKA/LAA uzskata, ka tā ir tiesīga paļauties, ka tās darbība atbilst

normatīvo aktu prasībām un tās darbībā nav konstatējami pārkāpumi. Sekojoši, ja pie nemainīgiem lietas faktiskajiem apstākļiem viena uzraugošā iestāde – Kultūras ministrija – nekonstatē nekādus pārkāpumus attiecībā uz AKKA/LAA noteikumiem par atlīdzības iekasēšanu (t.sk. atlīdzības apmēru), tad šādus pārkāpumus nav pamata konstatēt arī citai iestādei – Konkurences padomei.

Konkurences padome norāda, ka saskaņā ar Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 1.punktu Konkurences padome - kā kompetentā iestāde, uzrauga, kā tiek ievērots tirgus dalībnieku dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un vienošanās aizliegums, kas noteikts šajā likumā, citos normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos. Saskaņā ar šajā lēmumā konstatēto, AKKA/LAA ir dominējošā stāvoklī Licenču izsniegšanas tirgū Latvijas Republikas teritorijā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padomes uzdevums ir uzraudzīt, vai tirgus dalībnieki, kuri atrodas dominējošā stāvoklī kādā konkrētajā tirgū, ļaunprātīgi neizmanto savu dominējošo stāvokli. Tādējādi, izvērtējot AKKA/LAA piemērotos autoratlīdzības tarifus par muzikālo darbu publisko izpildījumu veikalos, un konstatējot, ka tarifus piemērojot, vērojamas dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes AKKA/LAA darbībās, Konkurences padome pilda savu ar likumu noteikto pienākumu, uzraugot tirgus dalībnieku darbību atbilstību konkurenci regulējošo normatīvo aktu prasībām. To, ka uz mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām ir jāattiecināta Konkurences likuma prasībās un Konkurences padomei jāveic uzraudzība ir vēlējies arī likumdevējs, ar 2004.gada 1.maiju izslēdzot no Autortiesību likuma 64.panta pirmo daļu, kas līdz tam paredzēja attiecīgus izņēmuma noteikumus.⁴

14. Jauni AKKA/LAA autoratlīdzības tarifi

AKKA/LAA ar 21.11.2008. vēstuli Konkurences padomei iesniedza jaunos autoratlīdzības tarifus, kuri apstiprināti AKKA/LAA 19.11.2008. Padomes sēdē, un kurus plānots piemērot no 01.01.2009., piedāvājot tos uzskatīt par tiesiskiem pienākumiem Konkurences likuma 27.2 panta otrās daļas izpratnē, kurus AKKA/LAA uzņemoties, būtu iespējams izbeigt lietas izpēti.

Minētajā vēstulē sniegtajā informācijā norādīts, ka veikalos, frizētavās u.c. tiks piemērota šāda maksa par latos par vienu kvadrātmetru kalendārajā gadā:

- pilsētās ar iedzīvotāju skaitu virs 500 tūkstošiem – LVL 1,00 par m²;
- pilsētās ar iedzīvotāju skaitu 20 – 500 tūkstošiem – LVL 0,90 par m²;
- pārējā Latvijas teritorijā – LVL 0,65 par m² ja telpas platība ir līdz 250 m². Par katru nākamo m² (virs 250 m²) atlīdzības maksa par 1 m² samazinās par ~ 10%, rēķinot uz katriem nākamiem 250 m², par katru nākamo m² (virs 500 m²) atlīdzības maksa par 1 m² samazinās par ~ 10% (salīdzinot ar iepriekšējo maksu par 1 m²), rēķinot uz katriem nākamiem 250m², utt.

Saskaņā ar iepriekš minēto Konkurences padome konstatē un secina, ka AKKA/LAA, apstiprinot jaunos autoratlīdzības tarifus, faktiski ir palielinājusi

⁴ „64.pants. Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāvības tiesību apjoms (1) Saskaņā ar šo likumu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbība nav uzskatāma par monopolu un netiek pakļauta ierobežojumiem, ko nosaka konkurenci regulējošie normatīvie akti.”

autoratlīdzības maksājuma apmēru lauku teritorijās esošajiem veikaliem, nesniedzot nekādu pamatojumu minētajam tarifu paaugstinājumam. AKKA/LAA nav sniegusi informāciju par to, kāds ir pamatojums jaunizveidotajai „trīspakāpju” tarifu ranžēšanas sistēmai un citus apsvērumus, kas skaidrotu jauno tarifu pamatprincipus. Tā kā Konkurences padome šīs lietas ietvaros nevērtē jauno autoratlīdzības tarifu atbilstību Konkurences likuma prasībām un bez detalizētas analīzes, kas attiecīgi nesamērīgi pagarinātu lietas izpēti, nav iespējams izvērtēt, vai AKKA/LAA jaunie autoratlīdzības tarifi atbilst Konkurences likuma prasībām, kas izvirzītas tiesiskiem pienākumiem, t.i., ka tie novērš konkurences kavēšanu ierobežošanu vai deformēšanu, Konkurences padome, ņemot vērā arī pārkāpuma ilgumu un radušās sekas (pārkāpuma rezultātā radušos zaudējumus) un iespējamo cietušo skaitu, neuzskata par lietderīgu izbeigt lietas izpēti, AKKA/LAA uzņemoties tiesiskos pienākumus, no 2009.gada 1.janvāra piemērot jaunos autoratlīdzības tarifus.

15. Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu AKKA/LAA darbībās

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkts nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Pamatojums AKKA/LAA dominējošam stāvoklim konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū sniegts šī lēmuma 5.punktā, un AKKA/LAA tādējādi ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties kā netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša piemērošana vai uzspiešana.

Izvērtējot lietas materiālus un ņemot vērā šajā lēmumā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka AKKA/LAA darbības, atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punktā noteiktā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma tiesiskā sastāva pazīmēm, jo:

- 1) AKKA/LAA piemēro tarifācija sistēmu par autoru darbu izmantošanu publiskajā izpildījumā, kuras pamatā ir mūzikas lietotāju iedalījums grupās, t.i., ģeogrāfiskās atrašanās vietas kritēriju skala, kura uzskatāma par nepamatotu, neskaidru un tādu, kas nav balstīta uz objektīviem kritērijiem, par ko liecina krasa tarifu atšķirība Latvijas ietvaros (no LVL 0,40 par 1m² pagastā līdz LVL 1,1 par 1m² Rīgā, Centra rajonā (t.i. līdz 2,75 reizēm);
- 2) noteiktie autoratlīdzības tarifi par muzikālo darbu publisko izpildījumu veikalos uzskatāmi par netaisnīgiem gan vērtējot tos Latvijas mērogā (tarifi atšķiras līdz 2,75 reizēm), gan salīdzinot tos ar kaimiņvalstīs Igaunijā un Lietuvā publiskajā izpildījumā piemērotiem analogiskiem tarifiem.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome konstatē, ka AKKA/LAA darbībās kopš 01.05.2004.⁵ konstatējams Konkurences likuma 13.panta pirmās

⁵ Autortiesību likuma redakcijas, kas bija spēkā līdz 30.04.2004. 64.pantā. bija noteikts: “Mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāvības tiesību apjoms: (1) Saskaņā ar šo likumu mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju darbība nav uzskatāma par monopolu un netiek pakļauta ierobežojumiem, ko nosaka konkurenci regulējošie normatīvie akti (..)”.

daļas 4.punktā noteiktais pārkāpums, kas izpaudies kā netaisnīgu autoratlīdzības tarifu par muzikālo darbu publisko izpildījumu veikalos piemērošana veikalos.

1) Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 8. pantā noteikto tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, un 66.pantā noteiktos lietderības apsvērumus – šajā tiesiskajā situācijā ir nepieciešama administratīvā akta izdošana, jo ir izdarīts smags Konkurences likuma pārkāpums un ir nepieciešams uzlikt sodu par tā izdarīšanu, lai sodītu par izdarīto pārkāpumu un atturētu šī lēmuma adresātu un citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpuma izdarīšanas.

2) Saskaņā ar Konkurences likuma 14. panta pirmo un otro daļu, ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbības šī likuma 13.panta pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu, un tirgus dalībniekiem naudas sodu var uzlikt līdz 5 (piecu) procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 250 latu katram. Lai noteiktu soda naudas apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.09.2008.noteikumiem Nr.796 "Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem" (turpmāk – Noteikumi), kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

3) Noteikumu 3.punktā noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Tā kā minēto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu Konkurences padome ar lēmumu konstatē 01.12.2008., pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka naudas soda apmērs tiek aprēķināts no 2007.gada neto apgrozījuma. No AKKA/LAA Ieņēmumu un izdevumu pārskata par 2007. gadu izriet, ka tās ieņēmumi, t.sk., atskaitījumi no iekasētās atlīdzības autoriem, kopā ir bijuši LVL 795 329, savāktā atlīdzība autoriem– LVL 4 069 401. Ņemot vērā, ka AKKA/LAA ir biedrība, kas nodarbojas ar autoru tiesību kolektīvo pārvaldījumu un tās savāktā autoratlīdzība nepaliek pašas AKKA/LAA rīcībā, bet tiek tālāk nodota autoriem, Konkurences padome ievērojot Administratīvā procesa likuma 5., 13. un 66. pantu, uzskata par pamatotu naudas sodu aprēķināt no AKKA/LAA ieņēmumiem 2007.gadā, t.i. LVL 795 329, nepieskaitot savākto autoratlīdzību, kas tiek nodota autoriem un attiecīgi nav uzskatāmi par AKKA/LAA ieņēmumiem.

4) Konkurences padome ņēma vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu (Noteikumu 13.punkts). Noteikumu 15.punktā noteikts, ka "pēc pārkāpuma veida par (..) smagu pārkāpumu uzskata dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (..)". Tādējādi, AKKA/LAA pārkāpums uzskatāms par smagu pārkāpumu, par kādu Noteikumu 18.3.apakšpunktā paredzēts naudas sods no 0,5% līdz 1,5% no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma smagumu (ilgstoši, liels skaits cietušo piemērots netaisnīgi augsts autoratlīdzības tarifs, kas netieši skar arī gala patērētājus, par cik radušās papildus izmaksas parasti tiek ietvertas preces

gala cenā, tādējādi pārkāpuma rezultātā radot tiem zaudējumus), Konkurences padome uzskata par pamatotu AKKA/LAA piemērot sodu 1% apmērā no tās ieņēmumiem 2007.gadā.

Pārkāpums ilgst vairāk nekā gadu, bet nepārsniedz piecus gadus (pārkāpums ilgst no 01.05.2004. un turpinās līdz šī lēmuma pieņemšanas brīdim, t.i. vairāk kā 4 gadus un sešus mēnešus), un par šādu pārkāpumu Noteikumu 19.2.apakšpunktā paredzētais naudas sods ir līdz 0,5% no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā izdarītā pārkāpuma ilgumu, Konkurences padome uzskata par pamatotu AKKA/LAA piemērot sodu 0,4% apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

5) Ņemot vērā iepriekš minēto, un pamatojoties uz Noteikumu 17.punktu, kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Noteikumu 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus. Tādējādi, AKKA/LAA piemērojams naudas sods 1,4% apmērā no ieņēmumiem 2007.gadā (LVL 795 329), t.i. LVL 11 134.

6) Saskaņā ar Noteikumu 23.punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv vismaz viens no 23.1.apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem, t.i.: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no padomes informāciju par iespējamo Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā vai 13.pantā minēto pārkāpumu; tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas, pirms padome pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu; tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem bijusi būtiska nozīme Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā vai 13.pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā; tirgus dalībnieks atlīdzinājis zaudējumus, kas radušies no izdarītā pārkāpuma,

Konkurences padome, izvērtējot ar konkrēto lietu saistīto informāciju, secina, ka AKKA/LAA darbībās lietas izpētes gaitā nav konstatējami atbildību mīkstinoši apstākļi, atbilstoši Noteikumu 23.1.1.-23.1.5.apakšpunktos norādītajam, kā arī jebkādi citi apstākļi, kuru dēļ naudas sodu būtu pamats samazināt. Tādējādi, galīgais naudas sods nav samazināms un piemērojams iepriekš noteiktajā apmērā LVL 11 134.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 13.panta pirmās daļas 4.punktu, 14.panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5., 13. un 66. pantu, Ministru kabineta 29.09.2008.noteikumu Nr.796 "Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem" 3., 13., 15. punktu 18.3., 19.2.apakšpunktu Konkurences padome

n o l ē m a:

- 1) Konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu biedrības „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas autoru apvienība” darbībās.
- 2) Uzlikt biedrībai "Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas autoru apvienība" tiesisko pienākumu izbeigt konstatētos pārkāpumus, kas

izpaužas, piemērojot netaisnīgus autoratlīdzības tarifus veikaliem, kuros netiek tirgotas audio kasetes un kompaktdiski, un frizētavām, solārijiem, modes saloniem u.c.

3) Uzlikt naudas sodu LVL 11 134 (vienpadsmit tūkstoši simt trīsdesmit četri lati) apmērā, naudas soda summu 45 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitot Valsts budžetā (Saņēmējs: Valsts kase reģ. Nr.90000050138, konta Nr. LV93TREL1060001010900, BIC: TREL LV22). Uzlikt biedrībai „Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju apvienība/Latvijas autoru apvienība” pienākumu 10 dienu laikā pēc šajā punktā minētā termiņa paziņot Konkurences padomei par uzliktā pienākuma izpildi, iesniedzot naudas soda samaksu apstiprinošus pierādījumus.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja v.i.

R.Jonītis